

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 17 grudnia 2024 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 czerwca 2022 r., sygn. VII AGa 175/22:

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 2 czerwca 2022 r., sygn. VII Aga 175/22, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 29 grudnia 2021 r., sygn. XVII AmE 31/19.

Skargą kasacyjną z 25 sierpnia 2022 r. G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w W. (dalej: „powódka”) działając przez pełnomocnika profesjonalnego zaskarżyła w całości ww. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i zmianę wyroku poprzez uwzględnienie odwołania powoda i uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa URE z 4 grudnia 2018 r., nr [...] Ewentualnie wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Wniesiono także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje oraz za postępowanie przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej. Ponadto pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. W art. 398⁹ k.p.c. ustawodawca wprowadził instytucję tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, nie dokonuje się merytorycznej oceny skargi kasacyjnej, a jedynie ogranicza się do zbadania przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. W razie wystąpienia

co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Powódka oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 4 k.p.c.

Po pierwsze, powódka wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Podniesiono, że Sąd II instancji dokonał niewłaściwej wykładni art. 56 ust 1 pkt 24a w zw. z art. 46¹ ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: „p.e.”) rozszerzając w sposób nieuprawniony treść tych przepisów o brzmienie art. 3 pkt 4 i 5 p.e. i w konsekwencji uznając za dopuszczalne zastosowanie wobec powoda sankcji w postaci kary pieniężnej przewidzianej w art. 56 ust 1 pkt 24a p.e. Powódka wskazała, że „nie sposób uznać, iż znamiona czynu zagrożonego karą zostały określone w sposób precyzyjny wobec innych podmiotów niż przedsiębiorcy zajmujący się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych. Zatem utrzymanie nałożonej na powoda kary jest nadinterpretacją art. 56 ust 1 pkt 24a PE i pozostaje w sprzeczności z zasadą zupełności regulacji prawnokarnej – *nullum crimen sine lege*”.

Po drugie z kolei, powódka wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które ponadto budzi poważne wątpliwości i wymaga dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów prawa. Zagadnienie to zostało sformułowane jako pytanie: „czy w procesie stosowania przepisu art. 56 ust. 1 pkt 24a Prawa energetycznego sankcjonującego niedopełnienie obowiązku wynikającego z artykułu 461 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne pojęcie usług przesyłania, dystrybucji objęte obowiązkiem wymienione w tych przepisach dotyczy wyłącznie paliw gazowych, czy też należy je odczytywać jako dotyczące wszystkich usług zdefiniowanych w art. 3 pkt 4 i 5 ustawy, a więc obowiązkiem świadczenia tych usług wyłącznie odpowiednio

przez operatora systemu przesyłowego, operatora systemu dystrybucyjnego, operatora systemu magazynowania paliw gazowych, operatora systemu skraplania gazu ziemnego lub operatora systemu połączonego objęte są także usługi przesyłania, dystrybucji energii elektrycznej, paliw ciekłych i ciepła siecią ciepłowniczą”. Podniesiono, że „w całym postępowaniu objętym niniejszą skargą podstawową kwestią sporną jest bowiem ustalenie, czy obowiązek wynikający z art. 46¹ ustawy PE został nałożony wyłącznie na przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku paliw gazowych i brak jest podstaw do zastosowania obowiązku wynikającego z art. 4e1 ustawy do dostaw energii elektrycznej i ciepła”.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, dotychczas nierozwiązane w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne musi być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, o której stanowi art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2024 r., I CSK 3112/24). W orzecznictwie podnosi się, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17). W przypadku

powoływania rozbieżności w orzecznictwie sądów konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20)

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego uchybienia, które jest widoczne bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej. Chodzi zatem o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc chodzi o sytuacje, kiedy wyrok może być uznany za bezprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie przyjmuje się, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów jest wykluczone (postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 czerwca 2024 r., I CSK 1257/23; 11 września 2024 r., II NSK 34/24). Wskazać należy, że Sąd Najwyższy wielokrotnie podnosił, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest bowiem możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Nie sposób uznać, że sporna kwestia jest oczywista (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

W świetle powyższego, stwierdzić należy, że powódka nie sporządziła w sposób prawidłowy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wynika z niego bowiem, że jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jednocześnie wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, istnienia potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadność

skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i pkt 4 k.p.c.). Rolą Sądu Najwyższego nie jest dokonywanie wyboru, która przesłanka mogłaby stanowić podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazać ponadto należy, że w analizowanej sprawie, w ocenie Sądu Najwyższego, nie wystąpiły inne przyczyny uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Powódka nie wykazała w należyty sposób, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, o którym stanowi art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935).

ł.n

[a.ł]